

Az árván maradt gyerekek sorsáról tudósít a vásárhelyi sajtó

Vásárhelyi Független Újság 1948. október 3.

Leveleznek Cseszkó orvos árvái

Akikre a holland királynő vigyáz

A helyi és a fővárosi lapok hasábjain több alkalommal jelentek meg cikkek arról a szörnyű tragédiáról, melynek Cseszkó Gyula dr. orvos és felesége lettek áldozatai messze keleten, az Ausztrália szomszédságában levő Celebesz szigeten.

Mint az már köztudomású, Cseszkó Gyula dr. orvos, Cseszkó József nyug. állomáselőjáró fia, — tizenöt évvel ezelőtt ment ki egész családjával, előbb Hollandiába, onnan pedig Celebesz szigetre. Hosszú időn át békességben éltek és dolgoztak. Cseszkó Gyula megszervezte a sziget egészségügyi szolgálatát, kórházat létesített s gondoskodása révén a bennszülött maláj lakosság megkülönböztetett tiszteletének és szeretetének örvendett.

A háború viharos szele oda is elért, Cseszkó Gyula dr. kötelességének teljesítése közben egy légitámadás, következtében pusztult el, feleségét: Hadady Emmát, néhai Rózsa András Damjanich-utcai gazdálkodó unokáját pedig meggyilkolták. Az ellenség dühének talán a négy Cseszkó gyerek is áldozata lett volna; a bennszülöttek azonban magukkal vitték őket az erdőbe s így menekültek meg a haláltól.

Később, mikor a japán csapatok kénytelenek voltak kivonulni a szigetcsoportról és újra hollandok foglalták el helyüket, a lakosság lassan visszaszivárgott. Előkerültek a Cseszkó árvák is, akiket egy holland missziós lelkész vett gondozás alá. Ugyanez a lelkész másfél esztendővel ezelőtt Hollandiába szállította az apa és anya nélkül maradt két leányt és két fiút.

Jönnek a levelek

A Cseszkó-család megdöbbenő sorstragédiájának híre eljutott a holland királyi udvarig. Vilma királynő jószíve irányította további sorsukat. A pap maradt a gyámjuk, nevelőjük pedig Dajka Margit lett, aki még jóval a háború előtti csereakció folytán a Királyszékből került ki Hollandiába s ott nevelőszülei festőművész fiához ment feleségül. A holland királyi udvar felügyelete mellett a mai napig is ő vigyáz rájuk. Az árvák időközben felnőttek, a leányok közül az egyik 16, a másik 13 éves, a fiúk pedig 9, illetve 7 évesek.

A királynő kegye

A fentiek azért elevenedtek meg előttünk, mert a napokban találkozásunk volt a nagyanyjokkal: özv. Hadady Endrénével. Ő mondta el, hogy a hollandiai unokák szorgalmasan leveleznek. Hol a nagyapjuknak: Cseszkó Józsefnek, hol neki írnak. Sajnos, alig bírják a magyar nyelvet. Ahogy szüleik elvesztek, idegen környezetbe kerüljenek, malájok és hollandok felügyelete alá s ennek a kapcsolatnak révén a nyelvet illetőleg a múlté vált az édesapjuktól és édesanyjuktól kapott tudomány.

— A lelkük azonban sokszor itt van nálunk látogatóban, — mondotta Hadadyné — legutóbbi írásukban is azt tudakolják, hogy mi van a nagyatáival, egészségesbe, a nagymama mit csinál, s miként művelik a kis földjüket ott kint a Tisza-parton, amit az apjuk szerzett nekik, s amelyik az övék lesz, ha megnőnek és itthon lesznek.

— Bizony nagyon várjuk őket, hiszen tíz éve, hogy itthon voltak, s a két fiú akkor még meg sem született! — fejezte be szavait a nagymama, elérzékenyülve mutogatván az írást, mely Hollandiából jött a múlt héten ...¹

¹ Független Ujság 2. évf. (1948. október 3.) 227. sz. 3.
https://adt.arcanum.com/hu/view/FuggetlenUjsag_1948_2/?query=cseszk%C3%B3%20gyula%20h%C3%B3dm%C5%91v%C3%A1s%C3%A1rhely&pg=10&layout=s